

Extra les!

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Extra les Nieuwsbegrip over auteursrecht

Vooraf

Supported by:

Deze les is ontwikkeld op niveau A en B in opdracht van de Federatie Auteursbelangen, mede mogelijk gemaakt door de Intellectual Property Office van de Europese Unie (EUIPO) om aandacht te vragen voor het belang van auteursrecht voor mediawijsheid. De Week van de Mediawijsheid vindt plaats van 16 tot en met 23 november 2018, maar deze les kan uiteraard het hele schooljaar worden gebruikt.

Meer informatie over de Week van de Mediawijsheid vindt u op weekvandemediawijsheid.nl

In deze les gaat het over het maken van een vlog en het feit dat je als maker auteursrecht hebt. Op de website auteursrechtvoorjou.nl vindt u meer informatie over auteursrecht. Deze website is speciaal ontwikkeld voor leerlingen in de bovenbouw van het primair onderwijs.

Op de website van KlasseTV is een lessenkast beschikbaar over wijs met media omgaan en het nut van auteursrecht daarbij met video- en digibordlessen over onder meer 'mijn werkstuk', 'nepnieuws', 'beroemd worden' en 'foto's delen'

Doe mee!

Van 16 tot 23 november is het de **Week van de Mediawijsheid**. Leuk dat u deze les over auteursrecht gaat geven. We zijn heel benieuwd wat u van deze les en andere activiteiten vindt! Doe mee aan een kort **gebruikersonderzoek**. Elke 5e inzender ontvangt een cadeaubon van bol.com t.w.v. € 25. Klik op: <https://scorion3.parantion.nl/5mCiH>

Lesoverzicht

Onderwerp	Het maken van een vlog
Opdracht 1	Tekst lezen en vragen stellen over de tekst
Opdracht 2	Een kernmerkenschema
Opdracht 3	Vragen beantwoorden over de tekst
Opdracht 4	Oefenen met woorden uit de tekst
Opdracht 5	Zelf een vlog/video maken
Clib-score	Functioneringsniveau begrijpend lezen M7-E7

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Vloggen: iets voor jou?* (niveau B);
- bijbehorende opdrachten voor niveau B;
- (voor abonnees van Nieuwsbegrip: het stappenplan met woordhulp (op de website bij Basismateriaal, tabblad Stappenplannen))
- **voor opdracht 5: voor elk groepje een camera of telefoon om een video op te nemen.**

Doelwoorden uit de leestekst (NB Met deze woorden zijn geen online oefeningen beschikbaar):

er zitten haken en ogen aan	= het is ingewikkeld
visueel	= wat met zien te maken heeft
een kijkje geven	= laten zien hoe het in het echt is
verkondigen	= vertellen aan iedereen
sponsoren	= geld geven aan iemand om hem te laten zeggen dat hij iets goed vindt
aanprijzen	= zeggen dat iets erg goed is
immers	= namelijk
de toestemming	= de goedkeuring
beschermen	= zorgen dat er niets verkeers gebeurt
melden	= vertellen hoe het is

Opdrachten

OPDRACHT 1

klassikaal/
drietallen

Modellen

Werkwijze

Voorspellen, tekst lezen en vragen stellen

1. Bekijk met de leerlingen de buitenkant van de tekst: de titel, tussenkopjes en de foto. Voorspel wat het onderwerp van de tekst is en wat de tekst de leerlingen over dit onderwerp gaat vertellen.
2. Lees en bespreek gezamenlijk de uitleg. Doe hardop denkend voor hoe u bij de inleiding van de tekst een vraag bedenkt. Bijvoorbeeld: *In de inleiding lees ik dat je vast wel vloggers kent. Is dat zo? Welke van deze vloggers ken je? Ken je nog andere? Wat is een vlog eigenlijk? Waarover wordt zoal gevlogd? Er staat dat er haken en ogen aan zitten. Welke dan precies?*

3. De leerlingen lezen vervolgens in drietallen de tekst actief. Elke leerling leest een deel van de tekst. Wanneer de leerlingen een vraag hebben bij de tekst, noteren zij een vraagteken in de kantlijn van de tekst.
4. Na het lezen bedenken de leerling bij elk stukje tekst twee vragen. De vraagtekens die zij tijdens het lezen in de kantlijn hebben genoteerd, zijn een handig hulpmiddel.
5. De groepjes wisselen hun vragen uit en proberen elkaars vragen mondeling te beantwoorden.
6. Tot slot bedenken de leerlingen twee vragen die zij aan een vlogger zouden willen stellen. Dit mogen allerlei soorten vragen zijn: over hoeveel kijkers de vlogger heeft, hoe de vlogger bedenkt waar hij over gaat vloggen, hoelang de vlogger al bezig is, hoelang het maken van een filmpje duurt, etc. Hadden de leerlingen ook een echte vlogger in gedachten bij het bedenken van de vragen? Zo ja, misschien kunnen ze de vragen dan ook daadwerkelijk stellen via hun sociale media of als bericht onder een vlog op YouTube.

OPDRACHT 2

drietallen/
individueel

Sleutelschema

kenmerken-
schema

Een kenmerkenschema invullen

De leerlingen proberen verschillende kenmerken van vlogs/vloggen in het schema in te vullen. Ze proberen dit eerst uit hun hoofd te doen. Wat ze niet weten zoeken ze op in de tekst.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 3

drietallen/
klassikaal

Vragen beantwoorden over de tekst

Laat de leerlingen in drietallen de vragen beantwoorden.
Bespreek de antwoorden klassikaal na.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

drietallen/
klassikaal

Oefenen met de woorden uit de tekst

De leerlingen maken de kruiswoordpuzzel met woorden uit de tekst in drietallen. Bespreek de opdracht klassikaal. Konden de leerlingen het woord vinden? Hebben ze er een mooie zin mee kunnen maken? Laat enkele leerlingen hun bedachte zin voorlezen.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 5

klassikaal

Een vlog maken

Bij deze opdracht maken de leerlingen een video/vlog.

- Ze brainstormen eerst in hun groepje wat het onderwerp van de video wordt.

- Daarna maken ze een stappenplan en taakverdeling. Ook bedenken ze welke spullen ze nodig hebben. Deze spullen verzamelen ze, of ze maken de benodigdheden zelf. Denk hierbij ook aan het gebruik van een telefoon of camera.
- Tot slot laat elk groepje zien vlog/video aan de klas zien. Bekijk en bespreek met de groep de verschillende video's. Welke krijgt de meeste likes? Eventueel kunnen ze online geplaatst worden, mits hier toestemming van is van de leerlingen en hun ouders.

AFRONDING

klassikaal

Terugblik

Blik kort met de leerlingen terug op de les. Bekijk als afsluiting van de les samen het filmpje 'auteursrecht in twee minuten' op de website auteursrechtvoorjou.nl/

Vraag de leerlingen wat ze in deze les geleerd hebben over auteursrecht. Wat wisten ze nog niet?

Lessen en filmpjes

Meer weten over auteursrecht?

Aan de hand van een aantal gratis lespakketten van KlasseTV worden leerlingen mediawijs gemaakt en leren ze ook wat het nut van auteursrecht daarbij is. Het gaat om video- en digibordlessen over onder meer 'mijn werkstuk', 'nepnieuws', 'beroemd worden' en 'foto's delen'. U vindt de lessen hier:

<http://pakket.klassetv.nl/wijsmetmediaomgaan/>

Speciaal voor de leerlingen is er een website over auteursrecht, waar alle voor hen relevante informatie over auteursrecht is opgenomen:

auteursrechtvoorjou.nl. Ook voor leerkrachten en opvoeders is het uiteraard interessant om kennis te nemen van deze website.

Voor leerkrachten is er een speciale website:

onderwijsenauteursrecht.nl waar u snel kunt vinden wat wel en niet mag, en welke regelingen er zijn getroffen voor gebruik in het onderwijs.

Antwoorden

OPDRACHT 1

Bij het stukje **Vloggen, wat is het?**

Wat is een weblog eigenlijk?

Waarom zou een filmpje niet te lang mogen duren?

Hoelang zou een filmpje moeten duren?

Bij het stukje **Geld verdienen met vloggen**

Hoeveel geld kunnen vloggers verdienen?

Waarom willen bedrijven vloggers betalen om reclame te maken?

Heb ik zelf wel eens een gesponsorde video gezien?

Bij het stukje **Waar moet je op letten als je gaat vloggen?**

Hoe kun je weten aan wie je toestemming moet vragen?

Waar staat dat een video gesponsord is?

Moet je alleen toestemming vragen of moet je ook wel eens betalen om iets te gebruiken?

Bij het stukje **Auteursrecht**

Heb ik wel eens toestemming aan iemand gevraagd om iets te gebruiken of iemand aan mij?

Wat moet je doen als iemand jouw werk op YouTube gebruikt zonder dat je toestemming gegeven hebt?

Aan wie kun je doorgeven dat iemand ongevraagd iets van je heeft gebruikt?

OPDRACHT 2

Vloggen	
Een vlog is ...	een video weblog, een soort van visueel dagboek
Voorbeelden van een vlog zijn ...	een film over alles wat je doet een tutorial geven een interview met iemand
Veel kijkers krijg je als jouw vlogs	<ul style="list-style-type: none"> • aantrekkelijk zijn, de inhoud moet dus goed zijn • niet te lang duren
Met vlogs kun je geld verdienen door...	<ul style="list-style-type: none"> • views van je video, en hoe meer kijkers hoe meer je verdient. • reclame te maken voor producten (sponsoring). • door spullen van jezelf te verkopen.

Regels waar je je aan moet houden, zijn ...	Zet geen filmpjes waar andere mensen op staan online als die mensen daar last mee kunnen krijgen. Als je een leuk liedje wilt gebruiken in je video moet je toestemming hebben van de maker. Als je een stukje van een video van een ander wilt gebruiken, moet je toestemming hebben van de maker.
Jouw eigen vlog wordt beschermd door ...	auteursrecht.

OPDRACHT 3

1. de ijdelvloten die zichzelf graag op beeld zien en de mensen die graag hun boodschap aan iedereen vertellen.
2. Omdat veel kijkers fan zijn van de vloggers die ze volgen. Als de vloggers dan iets goed of lekker vinden, willen zij het ook. Zo kunnen de bedrijven meer spullen verkopen.
3. Als je meer kijkers hebt, heb je meer views. En sponsors betalen meer als je meer kijkers hebt. Zij kunnen dan meer aan jou verdienen.
4. Dat iemand het goed vindt dat je dat doet
5. Dat niemand iets van jouw werk mag gebruiken zonder dat jij daar toestemming voor hebt gegeven. Als maker bepaal jij wat er met jouw werk gebeurt.
6. Eigen antwoord.

OPDRACHT 4

De oplossing is:

The crossword puzzle grid is as follows:

- 1 down: v, i, s, s, u
- 2 across: t, o, e, s, t, e, m, m, i, n, g
- 3 down: e, n, [blue], k, i, j, k, j, e, [blue], g
- 4 down: v, e, k, o, n, d, i, g, e
- 5 down: [blue], e, c, h, e, r, e
- 5b down: e, s, p, o, n, s, o, r, e, n
- 6 across: i, m, m, e, r, s
- 7 across: s, p, o, n, s, o, r, e, n
- 8 across: m, e, l, d, e, n
- 9 across: e, r, [blue], z, i, t, t, e, n, [blue], h, a, k, e, n, [blue], e, n, [blue], o, g, e, n, [blue], a, a, n
- 10 down: a, n, p, r, i, j, z, e, n

The highlighted cells contain the letters: i, e, o, d, v.

Het woord dat je kunt maken met de letters uit de dikomlijnde hokjes is **video**.